

การพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้
โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
การอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู
DEVELOPMENT OF A COMPETENCY-BASED ENRICHMENT CURRICULUM BASED
ON PHENOMENON-BASED LEARNING AND SERVICE-LEARNING APPROACHES
TO ENHANCE GLOBAL COMPETENCE OF STUDENT TEACHERS

ประยูร บุญไช้^{1*}

Prayoon Boonchai^{1*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ต.ประตูลี้ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา 13000 ประเทศไทย¹

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Pratu Chai Sub-district, Phranakhon Si Ayutthaya District,

Phranakhon Si Ayutthaya Province 13000 Thailand¹

*Corresponding author E-mail: prayoonboonchai@gmail.com

(Received: 16 Oct, 2023; Revised: 7 Feb, 2024; Accepted: 7 Mar, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู 3) ทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร การสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรโดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตร ได้แก่ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แบบประเมินทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล แบบวัดคุณลักษณะ แบบประเมินการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคม แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบบันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะและตัวบ่งชี้ โครงสร้างหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยที่กรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูมีจำนวน 11 สมรรถนะ 47 ตัวบ่งชี้ กระบวนการเรียนรู้แบ่งเป็น 2 ช่วงระยะ คือ ระยะที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และระยะที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม 2) ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า นักศึกษาครูที่เข้าร่วมกิจกรรมมีผลการเรียนรู้ ดังนี้ 2.1) ความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณະครุศาสตร์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2) ทักษะและคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.3) สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลผ่านการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมอยู่ในระดับดี และ 2.4) ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะ, การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน, การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม, สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล, นักศึกษาคู

ABSTRACT

The objectives of this study were to: 1) study basic data for curriculum design and development, 2) develop a competency-based enrichment curriculum according to the concepts of phenomenon-based learning and service learning approaches to enhance the global competence of student teachers, 3) implement the curriculum and 4) assess and improve the curriculum. The study procedure included four stages: 1) study basic information; 2) create and verify the quality of the curriculum; 3) implement the curriculum; 4) assess and improve the curriculum. Effectiveness was investigated by using the elementary education curriculum for an experiment with 32 third-year students majoring in the four-year program Bachelor of Education at Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, academic year 2022. Cluster random sampling was employed through the one-group pretest-posttest design. The study instruments included: a test of knowledge and understanding, a critical thinking test, a creative problem-solving test, a form for assessing global skills, a form for assessing desirable characteristics, a form for assessing global service projects, a questionnaire of satisfaction, and a form for after-action review. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

The findings were as follows: 1) The developed curriculum consists of nine elements as follows: background and importance, principles, aims, competencies and indicators, curriculum structure, learning units, learning process, media and learning resources, and guidelines for learning assessment. The global competency framework comprised 11 competencies and 47 indicators. The learning process was divided into two phases: Phase 1 involved phenomenon-based learning activities, and Phase 2 involved social service-learning activities. 2) The assessment of the effectiveness of the curriculum was found as follows: 2.1) The student teachers had higher knowledge and understanding after the treatment than before and achieved 70 percent, which was significantly higher than the set criterion at the .01 level. 2.2) The student teachers had significantly higher skills and characteristics after the treatment than before at the .01 level. 2.3) The student teachers had a good level of global competence through global service projects. 2.4) The student teachers had satisfaction with learning through the curriculum at the highest level.

KEYWORDS: Competency-Based Enrichment Curriculum, Phenomenon-Based Learning, Service Learning, Global Competence, Student Teachers

บทนำ

จากสภาพสังคมโลกที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อให้เกิดผลกระทบในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก อีกทั้งยังมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนา จากโลกที่มุ่งสู่ความทันสมัย เป็นโลกที่มุ่งพัฒนาสู่ความยั่งยืน เป็นโลกที่ทุกคนมีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน รวมทั้งยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนของสังคมโลกยุคปัจจุบัน ให้มีความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีสันติภาพและเป็นปกติสุข (Ban Ki-moon Centre for Global Citizens, 2020) ซึ่งการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกนั้น ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดกรอบเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ซึ่งตอบสนองต่อวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมีจุดหมายร่วมคือ อารมณ์ความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีสากล โดยมีความเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง (Office of the Education Council, 2019) สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล (Global Competence) เป็นสมรรถนะที่สำคัญยิ่งของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและเป็นทักษะที่จำเป็นยิ่งในโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นการอยู่ในสังคมโลกอย่างมีสำนึกสากล มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและความสามารถในการวิเคราะห์ ประเด็นของโลก เหตุการณ์ หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในโลกไร้พรมแดนอย่างมีวิจารณญาณและจากมุมมองที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างที่ส่งผลต่อการรับรู้ การตัดสินใจ แนวคิดของตนเองและของผู้อื่น การเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างเปิดกว้าง ในท่าทีที่เหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีภูมิหลังในความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างได้ผล บนพื้นฐานของความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีการปฏิบัติตนอย่างกระตือรือร้นที่ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความเป็นอยู่ที่ดี ในชุมชนโลกที่มีความหลากหลายและเป็นสากล (Organisation

for Economic Co-operation and Development (OECD) & Asia Society, 2018; World Economic Forum, 2020; Pithiyanuwat, 2018)

การผลิตและพัฒนาครูให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและการมุ่งเน้นสมรรถนะการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการใช้ครูในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 นับเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง นักศึกษาครูจำเป็นต้องยิ่งที่จะต้องได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ทั้งนี้ เพราะการเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ มีทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะของคนที่มีความฉลาดรู้ สากล มีสำนึกสากล มีความสามารถในการอยู่ในสังคมโลก สามารถวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ และมีมุมมองที่หลากหลาย ต่อเหตุการณ์ในสังคมโลกที่มีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรม ย่อมจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งต่อไป (Reimers, 2020; Prachyapruit, 2018)

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูพบว่า นักศึกษาครูส่วนใหญ่ยังขาดคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ความเป็นพลเมืองโลกและสำนึกสากล ขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะปฏิบัติตามหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืน หลักสิทธิมนุษยชน และหลักความเป็นสากล ขาดแนวความคิด มุมมองที่เปิดกว้างในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมทั้งทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Helin, 2021; Bulone, 2016; Todd, 2017; Li, 2017; Majewska, 2018; Cui, 2013; Tamerat, 2018; Woldemelekt, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Reimers (2020) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลในการฝึกหัดครูและครูศึกษา พบว่า นักศึกษาครูมีความรู้ความเข้าใจและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลอยู่ในระดับที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาของสังคมโลก การพัฒนาอย่างยั่งยืน ความเป็นพลเมืองโลก ความเป็นสากล

การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง และการอยู่ร่วมกันในสังคมโลก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลให้แก่ นักศึกษาครู

การพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะ (Competency-Based Enrichment Curriculum) เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากการผสมผสานแนวคิดหลักสูตรเสริม (Enrichment Curriculum) และแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร จึงนับเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่จะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลให้แก่ นักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายเฉพาะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลสำหรับ นักศึกษาครูเพิ่มเติมจากหลักสูตรปกติ มีการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้กรอบมาตรฐานสมรรถนะเป็นฐานในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ดังนั้นจึงเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติหรือทำได้ภายใต้กรอบสมรรถนะที่เชื่อมโยงกับการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning) และแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) เป็นแนวคิดพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้หลักสูตรมีแนวทาง เทคนิค วิธีการ หรือ กิจกรรมที่มีความเหมาะสมและหลากหลายในการพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลให้แก่ นักศึกษาครู

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสหวิทยาการที่ใช้ประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ในโลกของความเป็นจริงเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์ เชื่อมโยงกับชีวิตจริงและเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งใน

การดำเนินกระบวนการเรียนรู้จะต้องมีการเชื่อมโยงทฤษฎีที่จะเรียนรู้กับปรากฏการณ์จริงที่ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทเชิงรุกในการสังเกต วิเคราะห์ เป็นนักแก้ปัญหา เป็นผู้วางแผน กระบวนการเรียนรู้โดยการสร้างชิ้นงานและเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Drew, 2020; Symeonidis & Schwarz, 2016; Silander, 2019) ซึ่งผลจากการศึกษา พบว่า การใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานในการจัดการเรียนรู้สามารถช่วยพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล อาทิ การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา ความเป็นพลเมืองดิจิทัล และความเป็นพลเมืองโลกของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (Valamis Group, 2020; Ross, 2017; Wakil, Rahman, Hasan, Mahmood & Jalal, 2019; Castek & Dwyer, 2018; Mahavijit, 2019)

การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์เป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยทำให้เกิดการนำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปสู่การประยุกต์ใช้ในภาคสนาม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีการสำรวจความต้องการของชุมชนที่มีความเกี่ยวข้อง กับเรื่องที่เรียน ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้มองเห็นปัญหาหรือสิ่งที่ชุมชนต้องการ มีการวางแผนการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติการรับใช้สังคมตามแผน และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาคิด พิจารณาไตร่ตรอง สะท้อนผล จนเกิดเป็นความคิดรวบยอด หลักการ หรือ สมมติฐาน ซึ่งสามารถนำไปทดลอง หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ (Khammanee, 2018; New York Tech Library, 2019) ซึ่งผลการศึกษาของ Grainger and Willis (2023), Boudreau (2020) และ Higgins (2017) พบว่า ความรู้ความเข้าใจและทักษะข้ามวัฒนธรรม แนวคิด ความเป็นสากล และความเป็นพลเมืองโลกของผู้เรียน มีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลสำหรับ นักศึกษาครูข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะ อาจารย์คณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการผลิต

และพัฒนาครูได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่เกิดขึ้น จึงมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูชั้น ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู ทำการศึกษาโดยประเมินจาก
- 3.1 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร และหลังการทดลองใช้หลักสูตรเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

3.2 การเปรียบเทียบทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร

3.3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร

3.4 การประเมินสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลผ่านการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง (Global Service Project) ของนักศึกษาครู

3.5 การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร

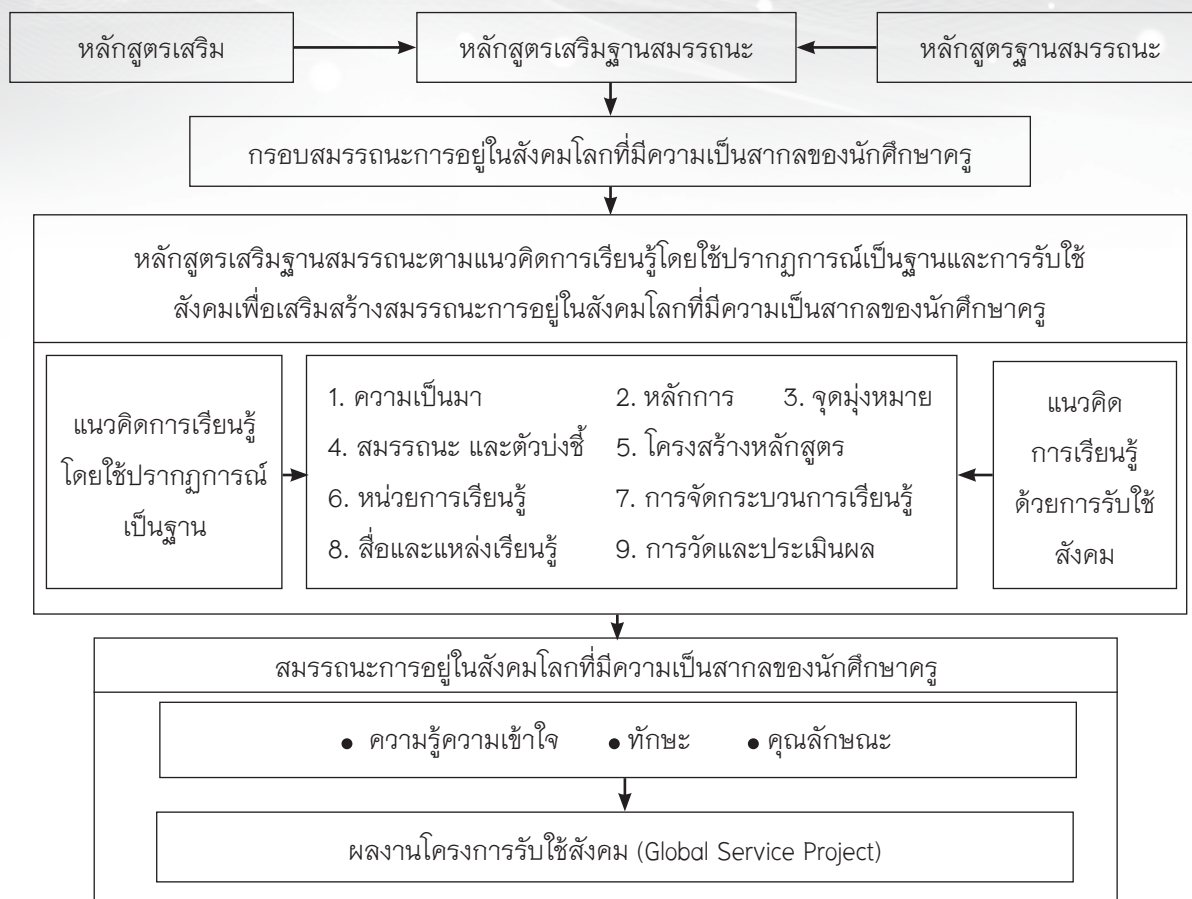
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม
2. นักศึกษาครูมีทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. นักศึกษาครูมีคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร

แหล่งข้อมูล

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) ปรับปรุง พ.ศ. 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หลักสูตร แล้วสร้างแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร นำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสามเส้า

ขั้นที่ 2 สัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาระชากร

อาจารย์และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่าง

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหรือประจำหลักสูตร ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน จาก 10 หลักสูตร โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหรือประจำหลักสูตรและมีประสบการณ์การสอนในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 40 คน จาก 10 หลักสูตร หลักสูตรละ 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์อาจารย์คณะครุศาสตร์
2. แบบสัมภาษณ์นักศึกษาคณะครุศาสตร์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลให้นักศึกษา ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบโครงสร้างและความเหมาะสมของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยติดต่อ นัดหมาย พร้อมทั้งนำประเด็นคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์มอบให้แก่อาจารย์และนักศึกษาที่เป็นผู้รับการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาคำถามก่อนล่วงหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสามเส้า

ส่วนที่ 2 ศึกษาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู

ขั้นที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล

แหล่งข้อมูล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ไม่เกิน 10 ปี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2565 (ค.ศ. 2012 – 2022) จำนวนทั้งสิ้น 28 เรื่อง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการฝึกหัดครูและการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมืองและพลโลกศึกษา ด้านความเป็นสากล ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวิจัยและประเมินผล ไม่น้อยกว่า 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล
2. แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ยกร่างแบบสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบโครงสร้างและความเหมาะสมของแบบสังเคราะห์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู ยกร่างแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบโครงสร้างและความเหมาะสมของแบบประเมิน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ร่างกรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู

2. นำร่างกรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ความถี่และค่าเฉลี่ย

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพที่คาดหวัง สภาพที่มีอยู่จริง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูประชากร

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 239 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 148 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (Srisa-Ard, 2017) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่เพื่อป้องกันการสูญหายของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 160 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพที่คาดหวังและสภาพที่มีอยู่จริง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษากรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู
2. สร้างแบบสอบถามสภาพที่คาดหวังและสภาพที่มีอยู่จริง ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามโดยแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสภาพที่คาดหวังและส่วนที่เป็นสภาพที่มีอยู่จริง นำแบบสอบถามทั้งสองส่วนให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00 ทั้งสองส่วนมีการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ด้วยวิธีวิเคราะห์ Item Total Correlation และหาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) โดยใช้ Cronbach's Alpha Coefficient ซึ่งผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามพบว่าแบบสอบถามสภาพที่คาดหวังทุกรายการข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ $r_{.20}$ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 ส่วนแบบสอบถามสภาพที่มีอยู่จริงทุกรายการข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ $r_{.20}$ และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองระหว่างวันที่ 1–15 ธันวาคม พ.ศ. 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่คาดหวังและสภาพที่มีอยู่จริงโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู โดยการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (PNI_{modified}) (Wongwanich, 2019)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพ

หลักสูตร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการฝึกหัดครูและการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมืองและพลโลกศึกษา ด้านความเป็นสากล และด้านหลักสูตรและการสอนในระดับอุดมศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
2. แบบประเมินหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
 - 1.1 ยกร่างหลักสูตร ดำเนินการดังนี้
 - 1) กำหนดรูปแบบของหลักสูตรเสริมตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - 2) ใช้กรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู ซึ่งผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ และการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นกรอบในการออกแบบและยกร่างหลักสูตร
 - 3) นำแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและแนวคิดการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมมาใช้ประกอบการออกแบบและยกร่างหลักสูตร
 - 4) กำหนดและยกร่างองค์ประกอบของหลักสูตร โดยจัดทำเป็นเอกสารหลักสูตรฉบับร่างเพื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพต่อไป

1.2 ยกย่องเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยคู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้

2. แบบประเมินหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการยกย่องแบบประเมินหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนค่า 5 ระดับ กำหนดประเด็นการประเมินตามองค์ประกอบของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง

ประชากร

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 239 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล

2. เครื่องมือประเมินทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ประกอบด้วย 1) แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบวัดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ 3) แบบประเมินทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล

3. แบบวัดคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล

4. แบบประเมินการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง

5. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร

6. แบบบันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ (After Action Review: AAR)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ยกย่องแบบทดสอบซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 22 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00 แล้วนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน วิเคราะห์หาค่าความยากรายข้อ (p) พบว่าอยู่ระหว่าง .23 – .65 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .21 – .78 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Koonkaew, 2022) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

2. เครื่องมือประเมินทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ดำเนินการดังนี้

2.1 แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ยกย่องแบบวัดซึ่งเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ (Situation Test) ประกอบด้วยสถานการณ์และข้อคำถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ซึ่งวัดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ได้แก่ 1) การระบุประเด็นปัญหา 2) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา 3) การพิจารณารายละเอียดของข้อมูลที่รวบรวมได้ 4) การวิเคราะห์ จำแนก แยกแยะความแตกต่างของข้อมูล จัดกลุ่มและเปรียบเทียบข้อมูล และ 5) การลงข้อสรุป

อย่างมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล เป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก มีการให้คะแนนแบบตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 แล้วนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน วิเคราะห์หาค่าความยากรายข้อ พบว่า อยู่ระหว่าง .27-.61 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .21-.79 และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR20 ของคูเคอร์ ริชาร์ดสัน (Koonkaew, 2022) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

2.2 แบบวัดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
 ยกร่างแบบวัดซึ่งเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ประกอบ ด้วยประเด็นสถานการณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอยู่ใน สังคมโลกที่มีความเป็นสากล ซึ่งวัดกระบวนการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ได้แก่ 1) การระบุสภาพ ลักษณะ ของสถานการณ์ที่ทำให้เกิด ปัญหา 2) การวิเคราะห์ปัญหา โดยระบุประเด็นที่เป็น ปัญหาสำคัญของสถานการณ์ และระบุสาเหตุของประเด็น ปัญหา 3) การนำเสนอและรวบรวมวิธีการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายและแปลกใหม่ 4) การวิเคราะห์และ ประเมินวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย แล้วตัดสินใจเลือก วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้น ๆ และ 5) การนำวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์อื่น ๆ และมีลักษณะเป็นแบบอัตนัย ใช้เกณฑ์ การประเมินแบบรูบริคส์ (Scoring Rubric) (Koonkaew, 2022) แบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Scoring Rubric) ชนิด 3 ระดับคุณภาพ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 ทำการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ผู้ตรวจประเมิน (RAI) ของแบบวัด โดยใช้ผู้ตรวจประเมิน 2 คน พบว่ามีค่า RAI เท่ากับ .91 และจากการนำแบบวัดไป ทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน วิเคราะห์หาค่าความยากรายข้อ พบว่า อยู่ระหว่าง .41-.62 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .29-.77 รวมทั้งหาค่า ความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้ Cronbach's Alpha Coefficient (Koonkaew, 2022) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

2.3 แบบประเมินทักษะการอยู่ในสังคมโลก
 ที่มีความเป็นสากล ยกร่างแบบประเมินเพื่อประเมินทักษะ การอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู ใน 3 ด้าน ได้แก่ การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง การใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแบบ ให้ผู้ตอบรายงานตนเอง (Self-report) และมีลักษณะเป็น มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 และจากการนำแบบประเมินไปทดลองใช้กับ นักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน วิเคราะห์ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า อยู่ระหว่าง .25-.57 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับโดยใช้ Cronbach's Alpha Coefficient (Koonkaew, 2022) ได้ค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

3. แบบวัดคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลก
 ที่มีความเป็นสากล ยกร่างแบบวัดซึ่งเป็นแบบวัดที่ให้ ผู้ตอบรายงานตนเอง (Self-report) วัดพฤติกรรมบ่งชี้ที่ผู้วิจัย ได้สังเคราะห์ขึ้นใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) มีสำนึกสากลของการอยู่ใน สังคมโลกร่วมกัน และ 2) มีการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองโลก ตามฐานชีวิตวิถีถัดไปสู่ความยั่งยืนในยุคดิจิทัล มีลักษณะเป็น มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 และจากการนำแบบวัดไปทดลองใช้กับ นักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน วิเคราะห์หา ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า อยู่ระหว่าง .28-.67 และหา ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้ Cronbach's Alpha Coefficient (Koonkaew, 2022) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93

4. แบบประเมินการดำเนินงานโครงการรับใช้ สังคมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง
 ยกร่างแบบประเมินซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริคส์ (Koonkaew, 2022) แบบแยกองค์ประกอบ ชนิด 3 ระดับคุณภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ได้แก่ 1) งานการศึกษาสภาพปัญหาของชุมชน 2) งานการวางแผนและออกแบบโครงการ 3) งานการ ดำเนินงานโครงการรับใช้สังคม และ 4) งานการนำเสนอ

ผลการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคม นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00

5. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร ยกเว้นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาหลักสูตร 2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00

6. แบบบันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ (AAR) ยกเว้นแบบบันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดความรู้สึกจากการเรียนรู้ในหลักสูตร ใช้ประกอบกิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้หลังการปฏิบัติ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง ในระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม พ.ศ. 2566 เป็นระยะเวลา รวม 50 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แบบประเมินทักษะ และแบบวัดคุณลักษณะ

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมการสะท้อนการเรียนรู้หลังการปฏิบัติ และประเมินผลการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

3. ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แบบประเมินทักษะ และแบบวัดคุณลักษณะ และมีการสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบ Dependent Samples t-test และ One Sample t-test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุง

หลักสูตร

เป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลหลังการทดลองใช้หลักสูตรมาประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีความสมบูรณ์ อันจะนำไปสู่การขยายผลและเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู พบว่า มี 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล และคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ประกอบด้วยสมรรถนะ จำนวน 11 สมรรถนะ และตัวบ่งชี้ จำนวน 47 ตัวบ่งชี้ ซึ่งผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D.= 0.21) เมื่อพิจารณาความเหมาะสมรายสมรรถนะ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ สมรรถนะที่ 11 มีการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองโลกตามฐานชีวิตวิถีถัดไปสู่ความยั่งยืนในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.95$, S.D.= 0.12) สมรรถนะที่ 4 รู้และเข้าใจการเป็นพลเมืองโลกตามฐานชีวิตวิถีถัดไปสู่ ($\bar{X} = 4.93$, S.D.= 0.14) สมรรถนะที่ 2 รู้และเข้าใจความหลากหลายและความเป็นพหุวัฒนธรรมของสังคมโลก ($\bar{X} = 4.90$, S.D.= 0.24) สมรรถนะที่ 10 มีสำนึกสากลของการอยู่ในสังคมโลกร่วมกัน ($\bar{X} = 4.89$, S.D.= 0.24) สมรรถนะที่ 6 สามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.83$, S.D.= 0.45) สมรรถนะที่ 3 รู้และเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกที่ต้องมีความร่วมมือช่วยเหลือกัน ($\bar{X} = 4.79$, S.D.= 0.24) สมรรถนะที่ 1 รู้และเข้าใจสถานการณ์ ปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมโลกปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.78$, S.D.= 0.23) สมรรถนะที่ 7 สามารถทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง ($\bar{X} = 4.78$, S.D.= 0.46) สมรรถนะที่ 8 สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.77$, S.D.= 0.46) สมรรถนะที่ 5 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.76$, S.D.= 0.62) และสมรรถนะที่ 9 สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.70$, S.D.= 0.49) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการสมรรถนะ	$\bar{x}$ (n=20)	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. รู้และเข้าใจสถานการณ์ ปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมโลกปัจจุบัน	4.78	0.23	มากที่สุด
2. รู้และเข้าใจความหลากหลายและความเป็นพหุวัฒนธรรมของสังคมโลก	4.90	0.24	มากที่สุด
3. รู้และเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกที่ต้องมีความร่วมมือช่วยเหลือกัน	4.79	0.24	มากที่สุด
4. รู้และเข้าใจการเป็นพลเมืองโลกตามฐานชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal)	4.93	0.14	มากที่สุด
5. สามารถติดต่ออย่างมีวิจารณญาณ	4.76	0.62	มากที่สุด
6. สามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.83	0.45	มากที่สุด
7. สามารถทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง	4.78	0.46	มากที่สุด
8. สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.77	0.46	มากที่สุด
9. สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	4.70	0.49	มากที่สุด
10. มีสำนึกสากลของการอยู่ในสังคมโลกร่วมกัน	4.89	0.24	มากที่สุด
11. มีการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองโลกตามฐานชีวิตวิถีถัดไปสู่ความยั่งยืนในยุคดิจิทัล	4.95	0.12	มากที่สุด
รวมทุกสมรรถนะ	4.82	0.21	มากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพที่คาดหวัง สภาพที่มีอยู่จริง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูพบว่า สภาพที่คาดหวังของนักศึกษาครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.65, S.D.= 0.35) เมื่อพิจารณารายสมรรถนะ พบว่า ทุกสมรรถนะมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสภาพที่มีอยู่จริงของนักศึกษาครูในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.67, S.D.= 0.56) เมื่อพิจารณารายสมรรถนะ พบว่า ทุกสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง และผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล

พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในภาพรวมมีค่าเท่ากับ .82 แสดงว่า สภาพที่มีอยู่จริงในปัจจุบันมีน้อยกว่าสภาพที่คาดหวัง โดยอัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่มีอยู่จริงในปัจจุบันไปสู่สภาพที่คาดหวังมีค่าเท่ากับ .82 หรือร้อยละ 82 ถือว่ามีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในระดับสูง (เกินเกณฑ์ .30 หรือร้อยละ 30 ตามที่ตั้งไว้) เมื่อพิจารณารายสมรรถนะ พบว่า ทุกสมรรถนะมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเกิน .30 แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูทุกสมรรถนะจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพที่คาดหวัง สภาพที่มีอยู่จริง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก
ที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูในภาพรวม

รายการ สมรรถนะ	สภาพที่คาดหวัง (n=160)			สภาพที่มีอยู่จริง (n=160)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความหมาย	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
สมรรถนะที่ 1	4.53	0.49	มากที่สุด	2.61	0.66	ปานกลาง	0.84	7
สมรรถนะที่ 2	4.63	0.45	มากที่สุด	2.68	0.72	ปานกลาง	0.85	6
สมรรถนะที่ 3	4.66	0.44	มากที่สุด	2.55	0.71	ปานกลาง	0.98	1
สมรรถนะที่ 4	4.64	0.44	มากที่สุด	2.59	0.66	ปานกลาง	0.91	3
สมรรถนะที่ 5	4.63	0.43	มากที่สุด	2.63	0.71	ปานกลาง	0.89	4
สมรรถนะที่ 6	4.64	0.47	มากที่สุด	2.53	0.68	ปานกลาง	0.96	2
สมรรถนะที่ 7	4.66	0.44	มากที่สุด	2.80	0.65	ปานกลาง	0.75	11
สมรรถนะที่ 8	4.69	0.44	มากที่สุด	2.78	0.73	ปานกลาง	0.83	8
สมรรถนะที่ 9	4.70	0.44	มากที่สุด	2.66	0.69	ปานกลาง	0.88	5
สมรรถนะที่ 10	4.75	0.43	มากที่สุด	2.82	0.73	ปานกลาง	0.81	9
สมรรถนะที่ 11	4.73	0.43	มากที่สุด	2.77	0.64	ปานกลาง	0.80	10
รวมทุกสมรรถนะ	4.65	0.35	มากที่สุด	2.67	0.56	ปานกลาง	0.82	

3. หลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สมรรถนะและตัวบ่งชี้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) หน่วยการเรียนรู้ 7) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 9) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ซึ่งสาระสำคัญของหลักสูตรโดยสังเขป มีดังนี้

หลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลให้แก่ นักศึกษาครู ที่เพิ่มเติมจากหลักสูตรปกติ โดยใช้กรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลเป็นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลให้แก่ นักศึกษาครู ใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่สังคมโลกที่มี

ความเป็นสากล (Knowledge) 2) ทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล (Skills) และ 3) คุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล (Attributes)

หลักการของหลักสูตรมี 4 ประการ ดังนี้ 1) ใช้กรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลเป็นฐานในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดงาน (Task) ได้แก่ การดำเนินงานโครงการรับใช้สังคม เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง (Global Service Project) ที่สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาครู 2) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ซึ่งใช้ประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ในโลกของความเป็นจริงเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ 3) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม และ 4) มุ่งเน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยกำหนดให้มีการประเมินสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล และมีการประเมิน

ผลการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง อันเป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู

สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู มีจำนวน 11 สมรรถนะ และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 47 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 รู้และเข้าใจสถานการณ์ ปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมโลกปัจจุบัน มี 6 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 2 รู้และเข้าใจความหลากหลายและความเป็นพหุวัฒนธรรมของสังคมโลก มี 4 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 3 รู้และเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกที่ต้องมีความร่วมมือช่วยเหลือกัน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีและเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน มี 5 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 4 รู้และเข้าใจการเป็นพลเมืองโลกตามฐานชีวิตวิถีถัดไป มี 3 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 5 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ มี 5 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 6 สามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มี 5 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 7 สามารถทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง มี 4 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 8 สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มี 5 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 9 สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรม มี 3 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 10 มีสำนึกสากลของการอยู่ในสังคมโลกร่วมกัน มี 4 ตัวบ่งชี้ และสมรรถนะที่ 11 มีการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองโลกตามฐานชีวิตวิถีถัดไปสู่ความยั่งยืนในยุคดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ หลักสูตรมีโครงสร้างระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตรรวม 50 ชั่วโมง จำแนกเป็น 2 ช่วงระยะ คือ ช่วงระยะที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ใช้เวลาเรียนจำนวน 24 ชั่วโมง ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ 1) โลกยุคพลิกผัน เวลาเรียน 6 ชั่วโมง 2) โลกแห่งความหลากหลาย เวลาเรียน 6 ชั่วโมง 3) โลกในวิถีชีวิตถัดไป เวลาเรียน 6 ชั่วโมง 4) โลกสู่ความยั่งยืน เวลาเรียน 6 ชั่วโมง และช่วงระยะที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ใช้เวลาเรียนจำนวน 26 ชั่วโมง ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยรักษโลกด้วยโครงการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง

การจัดกระบวนการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 2 ช่วงระยะ ดังนี้ ช่วงระยะที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำเสนอและสังเกตปรากฏการณ์ 2) ชี้นำวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ 3) ชี้นำดำเนินการศึกษาเพื่อหาคำตอบของประเด็นปัญหา และ 4) ชี้นำเสนอผลงานและสะท้อนคิด และช่วงระยะที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำศึกษาสภาพปัญหาของชุมชน 2) ชี้นำวางแผนและออกแบบโครงการรับใช้สังคม 3) ชี้นำดำเนินการโครงการรับใช้สังคม และ 4) ชี้นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคม

สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีดังนี้ 1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ ใบความรู้ ใบกิจกรรม รูปภาพ ฯลฯ 2) สื่อและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ เช่น Google, Weblog, Youtube, Wordwall เป็นต้น แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ เช่น Mentimeter สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line, Tiktok เป็นต้น 3) วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้อง และ 4) ชุมชนท้องถิ่น

การวัดและประเมินการเรียนรู้ตามหลักสูตร ดำเนินการประเมินทั้งก่อนการจัดการเรียนรู้ ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีการวัดและประเมินผลสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ คุณลักษณะ และผลงานโครงการรับใช้สังคม เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง รวมทั้งความพึงพอใจต่อการการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร

4. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู

4.1 นักศึกษาครูที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษากลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร

การทดสอบ	n	X	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ก่อนทดลอง	32	22	11.81	1.71	32.04**	0.00
หลังทดลอง	32	22	19.41	1.29		

**P < .01

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังการทดลองใช้หลักสูตรเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

การทดสอบ	n	X	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ร้อยละ 70	t	P
ความรู้ความเข้าใจ	32	22	19.41	1.29	15.40	17.55**	0.00

**P < .01

4.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการอยู่ในสังคมโลก และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม หลังการทดลองใช้หลักสูตรที่มีความเป็นสากลของนักศึกษากลุ่มทดลอง ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม หลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล

ทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มี ความเป็นสากล	X	การทดสอบ (n=32)				t	P
		ก่อน		หลัง			
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	20	7.63	1.16	18.09	1.09	60.23**	0.00
การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	40	19.69	1.75	36.53	1.29	66.20**	0.00
การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง	60	30.22	2.22	55.97	1.73	63.72**	0.00
การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	60	32.00	2.03	57.44	1.22	69.77**	0.00
การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	60	29.31	2.05	56.44	1.37	86.52**	0.00

**P < .01

4.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษากลุ่มทดลอง หลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล

การทดสอบ	n	X	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณลักษณะ	t	P
ก่อนทดลอง	32	5	3.02	0.24	ปานกลาง	20.68**	0.00
หลังทดลอง	32	5	4.21	0.26	มาก		

**P < .01

4.4 ค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลผ่านการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็งของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง พบว่า งานการศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนมีค่าเฉลี่ย 14.41 มีสมรรถนะอยู่ในระดับดี งานการวางแผนและออกแบบโครงการรับใช้สังคม

มีค่าเฉลี่ย 16.44 มีสมรรถนะอยู่ในระดับดีเยี่ยม งานการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมมีค่าเฉลี่ย 14.59 มีสมรรถนะอยู่ในระดับดี งานการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมมีค่าเฉลี่ย 17.53 มีสมรรถนะอยู่ในระดับดีเยี่ยม และในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 63.03 มีสมรรถนะอยู่ในระดับดี ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลผ่านการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง

งานโครงการรับใช้สังคม	n	X	$\bar{x}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ
งานการศึกษาสภาพปัญหาของชุมชน	32	20	14.41	0.80	ดี
งานการวางแผนและออกแบบโครงการ	32	20	16.44	1.24	ดีเยี่ยม
งานการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคม	32	20	14.59	0.84	ดี
งานการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคม	32	20	17.53	0.76	ดีเยี่ยม
รวม	32	80	63.03	1.73	ดี

4.5 ความพึงพอใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ดังนี้ 1) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.20) 2) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.25) 3) ด้านเนื้อหาหลักสูตร ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.24) และ 4) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.21) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหาหลักสูตร	4.63	0.24	มากที่สุด
2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	4.65	0.20	มากที่สุด
3. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.62	0.21	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.64	0.25	มากที่สุด
ความพึงพอใจในภาพรวม	4.64	0.16	มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะและตัวบ่งชี้โครงสร้างหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยที่ครอบคลุมสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครุศึกษามีจำนวน

11 สมรรถนะ 47 ตัวบ่งชี้ กระบวนการเรียนรู้แบ่งเป็น 2 ช่วงระยะ คือ ระยะที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ใช้เวลาเรียน 24 ชั่วโมง และระยะที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ใช้เวลาเรียน 26 ชั่วโมง

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรพบว่า นักศึกษาครูที่เข้าร่วมกิจกรรมมีผลการเรียนรู้ ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ทักษะและคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลผ่านการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมอยู่ในระดับดี และ 4) ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครู มี 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ทักษะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล และคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ประกอบด้วยสมรรถนะ จำนวน 11 สมรรถนะ และตัวบ่งชี้ จำนวน 47 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2020) ที่นำเสนอไว้ว่า สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลเกิดขึ้นจากการหลอมรวม ประยุกต์ใช้องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่มีลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งผู้ที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโลกจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับโลกและวัฒนธรรมของผู้อื่น 2) ทักษะการทำความเข้าใจโลก การสื่อสารกับผู้อื่น และการปฏิบัติตนในสังคมโลก 3) เจตคติที่เปิดกว้าง เคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมีสำนึกสากล และ 4) การให้คุณค่าในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริพร สังกรแก้ว และกฤษฎาภาณุจันโทพิทักษ์ (Sangornkaew & Topithak, 2022) ที่สังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูไว้ดังนี้ 1) ด้านความรู้ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก 2) ด้านทักษะ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ทักษะ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ทักษะสังคมและการทำงานแบบร่วมมือ และ 3) ด้านคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองโลก

2. หลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการรับใช้สังคม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรได้ดำเนินการขึ้นอย่างเป็นระบบตามแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรเสริมและหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ซึ่งพบว่า หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ ทุกสาขาวิชา มีการกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่มุ่งส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล แต่ไม่พบรายวิชาในกลุ่มวิชาชีพครูที่มีขอบข่ายเนื้อหาสาระครอบคลุมสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลโดยสมบูรณ์ และผลจากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาพบว่า นักศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล และมีความคาดหวังที่จะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสรุปสภาพการเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลให้แก่นักศึกษาครูในปัจจุบัน จากนั้นจึงดำเนินการกำหนดกรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ยกย่ององค์ประกอบของสมรรถนะและตัวบ่งชี้ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ รวมจำนวน 11 สมรรถนะ 47 ตัวบ่งชี้ ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 คน และกรอบสมรรถนะที่จำเป็นต้องพัฒนาทุกสมรรถนะ และตัวบ่งชี้ได้ผ่านการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแล้ว พบว่า โดยรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ .82 ถือว่ามีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาใน

ระดับสูง ดังนั้นกรอบสมรรถนะที่จำเป็นต้องพัฒนาจึงเป็นกรอบสมรรถนะที่ถูกกำหนดขึ้นอย่างสมเหตุสมผล และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่มีความเหมาะสมสอดคล้อง มีผลการวิจัยรองรับว่าสามารถใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลให้แก่นักศึกษาครูได้ ซึ่งได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หลังจากนั้นจึงกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรโดยใช้กรอบสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูเป็นฐาน ผสมผสานด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จัดความสัมพันธ์เชื่อมโยงขององค์ประกอบให้เชื่อมโยงสัมพันธ์ต่อเนื่องกันจากกรอบสมรรถนะและตัวบ่งชี้เชื่อมโยงไปสู่หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง หน่วยการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ แล้วจึงยกร่างรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบจัดทำเป็นร่างหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีการทดลองนำร่อง และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ และสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ภายใต้แนวคิดพื้นฐานสำคัญที่ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร และได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากการทดลองใช้ จึงทำให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนในการเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูได้ ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดของวารีรัตน์ แก้วอุไร (Kaewurai, 2021) ที่ได้นำเสนอว่า การออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยการจัดองค์ประกอบของหลักสูตรเริ่มจาก 1) การกำหนดสมรรถนะที่สำคัญ และกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การกำหนดเนื้อหาสาระ 3) การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และ 4) การกำหนดวิธีการประเมินผล ตามลำดับ ในการกำหนดจุดมุ่งหมายจะกำหนดให้ครอบคลุมกับสมรรถนะที่ต้องการ

พัฒนา ดังนั้นการวิเคราะห์สมรรถนะจึงเป็นสิ่งที่นักออกแบบหลักสูตรต้องกระทำเป็นสิ่งแรก โดยวิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะของผู้เรียนขึ้นเพื่อที่จะนำเอาสมรรถนะนั้นมาเป็นทิศทางในการกำหนดสาระของมวลงประสพการณั และกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้อต่อไป

3. ผลจากการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า นักศึกษาครูที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีทักษะและคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลผ่านการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมอยู่ในระดับดี และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด จึงนับว่าเป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิผลช่วยพัฒนาสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ คุณลักษณะ และผลงานโครงการรับใช้สังคมให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้สืบเนื่องจากในการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ซึ่งมีการเชื่อมโยงการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบันเป็นฐานการเรียนรู้ ผู้เรียนดำเนินการศึกษาและเรียนรู้จากมุมมองแบบองค์รวม จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ และคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลที่สูงขึ้น (Drew, 2020; Symeonidis & Schwarz, 2016; Silander, 2019) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของพงศธร มหาวิจิตร (Mahavijit, 2019) Valamis Group (2020) Ross (2017) Wakil et al.(2019) และ Castek and Dwyer (2018) ที่พบว่า ทักษะและคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากล ได้แก่ การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา ความเป็นพลเมืองดิจิทัล และพลเมืองโลกของผู้เรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรได้ใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมาผสานในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสามารถช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูให้บรรลุตามกรอบสมรรถนะที่กำหนดไว้ได้ ทั้งนี้เพราะเป็นการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในชุมชนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง มีการบูรณาการระหว่างชุมชนและการฝึกหัดครูที่มีประสิทธิภาพ เป็นการบูรณาการระหว่างบริการชุมชนและสังคม การเรียนการสอน และการไตร่ตรองสะท้อนความคิดเข้าด้วยกันอย่างมีความหมาย (New York Tech Library, 2019; Carlson & Strait, 2018; Khammanee, 2018) ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับงาน (Task) โดยกำหนดให้ดำเนินงานโครงการรับใช้สังคม ซึ่งเป็นงานที่สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาครู เป็นงานที่ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ และคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลที่สูงขึ้น รวมทั้งมีสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลผ่านการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Grainger and Willis (2023) Boudreau (2020) และ Higgins (2017) ที่พบว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมส่งผลให้ความรู้ความเข้าใจ และทักษะข้ามวัฒนธรรม แนวคิดความเป็นสากล และความเป็นพลเมืองโลกของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรมีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน อันได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ซึ่งมีหลักการ แนวทางที่ช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษาครูมีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ และมีคุณลักษณะของการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็น

สากล รวมทั้งมีสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลผ่านการดำเนินงานโครงการรับใช้สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการนำหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลของนักศึกษาครูไปใช้ ควรมีการศึกษาแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร อันประกอบด้วย คู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ประจำหน่วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง พร้อมทั้งควรมีการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลให้พร้อม

2. กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรมุ่งเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การสะท้อนความคิด การเชื่อมโยงประสบการณ์ตามสภาพจริง และการร่วมมือร่วมพลังในการเรียนรู้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้จึงควรมีการได้ขเพื่อการรู้คิดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกที่มีความเป็นสากลสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาขยายผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักศึกษาครูในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ และใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Ban Ki-moon Centre for Global Citizens. (2020). *As global citizens, How are we all tackling # COVID 19?*. Retrieved from <https://bankimooncentre.org/global-citizens-tackling-covid19>
- Boudreau, E. (2020). *Nurturing a global mind: What educators can do to help students become global citizens?*. Retrieved from <https://www.gse.harvard.edu/news/uk/20/01/nurturing-global-mind>
- Bulone, P. A. (2016). *Reflections on global competence by four design educators*. (Doctoral Dissertation, Education, University of South Florida). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1793670293?accountid=32099>
- Carlson, J. & Strait, J. (2018). *Using service-learning field placements to radically transform teacher education from the inside out: The College Pals model*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/325514525_Using_service-learning_field_placements_to_radically_transform_teacher_education
- Castek, J. & Dwyer, B. (2018). Think globally, act locally: Teaching climate change through digital inquiry. *The Reading Teacher*, 71(6), 755–761. Retrieved from <https://ila.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/>
- Cui, Q. (2013). *Global-mindedness and intercultural competence: A quantitative study of pre-service teachers*. (Doctoral Dissertation, Curriculum, Instruction, and Media Technology, Indiana State University). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1430505082?accountid=32099>
- Drew, C. (2020). *What is Finland's phenomenon-based learning approach?*. Retrieved from <https://www.teacher-magazine.com.au/articles/what-is-finlands-phenomenon-based-learning-approach>
- Grainger, P. & Willis, A. (2023). Developing preservice teachers' intercultural understanding and capability through wider field experience/service learning in Peru. *Australian Educational Researcher*, 50, 329–352. Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s13384-021-00476-2>
- Helin, J. (2021). *Transformative competencies – How to define and implement competencies for SDG Target 4.7*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/354438838_How_to_Define_and_Implement_Competencies_for_SDG_Target_47
- Higgins, J. A. (2017). *Advancing global education: The impact of a global classroom program on secondary students' development of global competency and global citizenship*. (Doctoral Dissertation, Education, Drexel University). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1931035053accountid=32099>
- Kaewurai, W. (2021). *Curriculum development: From theory to practice*. Phitsanulok: Naresuan University. [In Thai]
- Khammanee, T. (2018). *Science of teaching: Knowledge for effective learning process*. (22nd ed). Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Koonkaew, A. (2022). *New approaches to testing, measurement, and educational evaluation*. Phetchabun: Phetchabun Rajabhat University. [In Thai]
- Li, J. (2017). *Conceptualizing and measuring global competency: Evidence from the Chinese context*. (Doctoral Dissertation, Education, Indiana University). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1983519763?accountid=32099>

- Mahavijit, P. (2019). Application of phenomenon-based learning and active learning in elementary education course to enhance 21st century learning skills. *Journal of Education Khon Kaen University*, 42(2), 73–90. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/index> [In Thai]
- Majewska, I. A. (2018). *College teachers' perceptions about teaching global competency*. (Doctoral Dissertation, Education, Walden University). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/2117538066?accountid=32099>
- New York Tech Library. (2019). *Service learning and community engagement: What is service learning?*. Retrieved from <https://libguides.nyit.edu/c.php?g=837082&p=5978581>
- Office of the Education Council. (2019). *National educational standards B.E. 2561 (2018)*. Bangkok: Office of the Education Council. [In Thai]
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2020). *PISA 2018 Results (Volume VI): Are students ready to thrive in an interconnected world?*. Paris: PISA, OECD Publishing. Retrieved from <https://doi.org/10.1787/d5f68679-en>
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) & Asia Society. (2018). *Teaching for global competence in a rapidly changing world*. Retrieved from <https://asiasociety.org/sites/default/files/inline-files/teaching-for-global-competence-in-a-rapidly-changing-world-edu.pdf>
- Pithiyanuwat, S. (2018). *Somwang stated about producing teachers for 5 years*. Retrieved from <https://www.naewna.com/local/373072> [In Thai]
- Prachyapruit, A. (2018). *Development of teacher preparation model to serve education 4.0*. Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Reimers, F. M. (2020). *Educating students to improve the world*. Retrieved from <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-981-15-3887-2.pdf>
- Ross, P. (2017). *Phenomenon-based learning (PhenoBL)*. Retrieved from <https://nursingeducationnetwork.net/2017/06/10/phenomenon-based-learning-phenobl/>
- Silander, P. (2019). *Phenomenon-based learning*. Retrieved from <http://www.phenomenaleducation.info/phenomenon-based-learning.html>
- Sangkornkaew, S. & Topithak, K. (2022). Development of the global competency measurement model for student teachers. *Journal of Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University*, 9(1), 81–95. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edupsru/article/view/249267/17293> [In Thai]
- Srisa-Ard, B. (2017). *Basic research*. (10th ed). Bangkok: Suviriyasas. [In Thai]
- Symeonidis, V. & Schwarz, J. (2016). *Phenomenon-based teaching and learning through the pedagogical lenses of phenomenology: The recent curriculum reform in Finland*. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/d77cf496249484799872d60f02d7fdd45ac6d49b.pdf>
- Tamerat, J. (2018). *Urban teachers' understandings and uses of student funds of knowledge in the development of global competence*. (Doctoral Dissertation, Education, Boston University). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/2075731874?accountid=32099>

- Todd, K. B. (2017). *Global competence survey development*. (Doctoral Dissertation, Education Science, University of Kentucky). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1937500816?accountid=32099>
- Valamis Group. (2020). *Phenomenon-based learning*. Retrieved from <https://www.valamis.com/hub/phenomenon-based-learning#what-is-phenomenon-based-learning>
- Wakil, K., Rahman, R., Hasan, D., Mahmood, P., & Jalal, T. (2019). Phenomenon-based learning for teaching ICT subject through other subjects in primary school. *Journal of Computer and Education Research*, 7(13), 205–212. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/694593>
- Woldemeleket, N. (2017). *A correlational study of Georgia undergraduate student global competence, global citizenry, and global ventures*. (Doctoral Dissertation, Education, Northcentral University). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1880198976?accountid=32099>
- Wongwanich, S. (2019). *Needs assessment research*. (4th ed). Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- World Economic Forum. (2020). *School of the future: Defining new model of education for the fourth industrial revolution*. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/schools-of-the-future-defining-new-models-of-education-for-the-fourth-industrial-revolution/articles/>

